

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bfv.III.351/2019/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. október 3.

Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmények

Terhelt: II. rendű

Első fok: Debreceni Járásbíróság, 5.B.27/2016/99., ítélet, tárgyalás,
2018. január 9.

Másodfok: Debreceni Törvényszék, 18.Bf.277/2018/19., ítélet, nyilvános ülés,
2018. szeptember 27.

Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára, enyhítésre

Rendelkező rész

A közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Kúria a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Járásbíróság 5.B.27/2016/99. számú, valamint a Debreceni Törvényszék 18.Bf.277/2018/19. számú ítéletét - a II. rendű terhelt tekintetében - hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Debreceni Járásbíróság a 2018. január 9-én kihirdetett 5.B.27/2016/99. számú ítéletével a II. rendű terheltet 4 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], valamint lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, (5) bekezdés b) pont] miatt halmazati büntetésül 3 év 6 hónapi börtönbüntetésre ítélte, 4 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától és vele szemben 14.164.000 forint erejéig vagyoneklkobzást rendelt el. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról és 133.256 forint

bűnügyi költség megfizetésére kötelezte a terheltet.

- [2] Védelmi perorvoslatokat elbírálv a Debreceni Törvényszék a 2018. szeptember 27-én meghozott 18.Bf.277/2018/19. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú határozatot; a vagyon elleni bűncselekmények törvényhelyének pontosítása mellett a II. rendű terhelt szabadságvesztésének tartamát 2 év 3 hónapra, a mellékbüntetését pedig 2 évre enyhítette. Ezt meghaladóan a II. rendű terheltet érintően helybenhagyta az elsőfokú határozatot.
- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által irányadónak elfogadott tényállásnak a felülvizsgálattal érintett része a következő. A II. rendű terhelt az 1. számú Kft. ügyvezetőjeként 2012. augusztus 9-én üzletrész adásvételi szerződéssel színleg az I. rendű terheltnek értékesítette a kétfélmillió forintot meghaladó összegű adótartozást felhalmozott gazdasági társaságot; továbbá ugyanezen alkalommal a Kkt. üzletvezetésre kizárólag jogosult tagjaként társasági szerződést módosító okiratot és a módosítással egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződést is aláíratott az I. rendű terhelttel, akinek - pszichés, illetve mentális állapota miatt - egyik társaság tekintetében sem volt szerződéskötési akarata és azokat nem kívánta, de nem is tudta volna működtetni. Mindkét céget érintően az ügyvéd által ellenjegyzett okirat alapján a változást a cégnyilvántartásban regisztrálták. A II. rendű terhelt az 1. számú Kft. tulajdonát képező, 100.000 forintot érő XXX-000 forgalmi rendszámú pótkocsit 2012. november 19-én - fennálló tartozása fejében - értékesítette, illetve a Kkt. Bank Zrt.-nél vezetett bankszámlájára 2012. augusztus 21-én érkezett 14.064.000 forintot készpénzkifizetés formájában felvette.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője 2019. március 26-án terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [5] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve sérelmezte, hogy 2 rendbeli lopás büntetében (II. és VI. tényállási pontok) a terhelt bűnösségének megállapítására anyagi jogszabálysértéssel került sor. Indokként részletezte, hogy mivel a cselekvőképeséget korlátozó gondnokság alá helyezett az I. rendű terhelt jognyilatkozatának érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyására lett volna szükség, ennek hiányában nevezett jognyilatkozata a szerződés megkötésének időpontjától - tehát ex tunc hatállyal - semmis [Ptk. 200. § (2) bekezdés]. A vizsgált időszakban hatályos Ptk. 234. § (1) bekezdése alapján a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség, és arra bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmis szerződés célzott joghatása tehát nem valósulhatott meg, az üzletrész adásvételi szerződések ellenére a gazdasági társaságok ügyvezetésére jogosultak és tulajdonosai körében a célzott személybeli változás nem állt be. Következésképpen a II. rendű terhelt továbbra is megtartotta mind az ügyvezetésre vonatkozó jogát, mind a tulajdonjogát, és így idegen dolog hiányában nem valósíthatott meg lopást.
- [6] Erre hivatkozással a a II. rendű terhelt felmentését indítványozta 2 rendbeli lopás büntetése vádjá alól. A terhelt terhére rótt közbizalom elleni bűncselekmények miatt pedig a büntetés jelentős enyhítését kérte.
- [7] A Legfőbb Ügyészség BF.447/2019/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.
- [8] Indokai szerint az indítvány az anyagi jogi szabálysértésre hivatkozással a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelését és a tényállás megalapozatlanságát állítja. Ezzel szemben a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 650. § (2) bekezdés]; a jogerős ítéleti tényállás megalapozottsága nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységének és ezen keresztül az anyagi jogi jogkérdések vitatására sem.
- [9] Az irányadó tényállás II. pontja szerint a pótkocsi az 1. számú Kft., míg a VI. pontja alapján a számlapénz a Kkt. vagyonát képezte. A tényállás nem tartalmaz olyan ténymegállapítást, amely szerint e dolgok valaha is a II. rendű terhelt tulajdonát képezték volna, ezek a dolgok a II. rendű

terhelt számára mindvégig idegenek voltak. Emiatt téves a II. ponthoz kapcsolódó azon ítéleti megállapítás, hogy a korábbi társasági vagyon a II. rendű terhelt számára idegenné vált. Mivel a védő a tényállástól eltérő tényadatokra alapítva sérelmezi a II. rendű terhelt bűnösségének megállapítását, a felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt.

- [10] A védőnek az üzletrész-átruházás semmisségére vonatkozó értelmezésével egyetértett, ez azonban a bűnösség törvényes megállapítására nincs kihatással.
- [11] Indítványozta, hogy a Kúria az indítványnak ne adjon helyt, és a védő felülvizsgálati indítványát utasítsa el.
- [12] A védő az ügyészi indítványra tett észrevételében hangsúlyozta, hogy a kapcsolódó ügyvezetői tisztségváltás érvénytelenségéből fakadóan a semmisség kötelező, határidő nélkül figyelembe veendő következményeként csak az állapítható meg, hogy a gazdasági társaságok továbbra is a II. rendű terhelt irányítása alatt maradtak, így nevezett az eredeti állapotnak megfelelően jogosult volt a társaság pénzeszköze, illetve járműve felett rendelkezni. Tényállási elem hiányában pedig sikkasztás sem valósulhatott meg.

III.

- [13] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [14] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügyszövegezet határozata ellen van helye, és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [15] A törvényi feltételeknek megfelelő [a Be. 649. § (1) bekezdésében felsorolt] törvényes ok a felülvizsgálatra, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont], illetve ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, vagy a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont].
- [16] A felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértéseket a törvény kimerítően sorolja fel [Be. 649. § (2) bekezdés a)-e) pont].
- [17] A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért a kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések közömbösek.
- [18] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügyszövegezet határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [19] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. Az irányadó tényállást pedig a felülvizsgálati eljárásban támadni nem lehet, az a törvényben kizárt.
- [20] A védő az üzletrész-átruházási szerződések semmisségét megalapozó okként felhívta az elkövetés idején hatályos 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban korábbi Ptk.) 200. § (2) bekezdését, valamint a korábbi Ptk. 215. §-át is. A korábbi Ptk. 200. § (2) bekezdés szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik.
- [21] A korábbi Ptk. 215. § (1) bekezdése értelmében, ha a szerződés megkötéséhez hatósági jóváhagyás szükséges, ennek megtörténteig a szerződés nem jön létre és a (3) bekezdés szerint jóváhagyás hiányában a szerződésre az érvénytelenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni. Ez utóbbi kapcsán a védő a cselekvőképességében korlátozott I. rendű terhelt

tekintetében szükséges gyámhatósági jóváhagyást hiányolta [korábbi Ptk. 16. § (1) bekezdés e) pontja].

- [22] A Kúria egyetértett azzal, hogy a szerződés semmis, a védőnek a gyámhatóság jóváhagyása szükségességével kapcsolatos álláspontja azonban téves. Az ítélet indokolásából kitűnően az I. rendű terheltet a Nyíregyházi Járásbíróság 33.P.21.460/2013/9. számú ítéletével helyezte általános hatállyal gondnokság alá, amely ítélet 2013. október 23-án emelkedett jogerőre. Az a nagykorú személy, akinek cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezése indokolt, mindaddig cselekvőképesnek tekintendő, amíg a bíróság jogerősen cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá nem helyezi (BH 2000.439/I., BDT 2014.3242.). Mivel az I. és V. tényállási pontok szerinti okiratok aláírására 2012. augusztus 9-én, azaz az I. rendű terhelt cselekvőképességének korlátozását kimondó ítélet jogerőre emelkedése előtt került sor, az I. rendű terhelt a bűncselekmény elkövetése idején nem állt cselekvőképességét érintő korlátozás alatt.
- [23] A semmisséget a Kúria más okból látta megállapíthatónak. Az egymással szerződő terhelték közül a II. rendű terhelt valójában nem akarta a két társaságban lévő üzletrészt átruházni és a vezetői jogosítványokat más személyre bízni, ami egyértelműen kitűnik abból is, hogy a társaságok bankszámláit vezető pénzügyintézeteknél nem került sor a változás bejelentésére, valamint a cégnyilvántartásban e-mail címként továbbra is csak a II. rendű terhelt internetes elérhetősége állt rendelkezésre. Az I. rendű terhelt az üzletrész-átruházással kapcsolatban iratokat nem vett át, pénzt nem fizetett, és nem állt szándékában gazdasági társaság működtetése, amire képes sem volt. Ekként mindkét szerződő fél tudatosan színlelte az ügyletkötési akarát és emiatt a szerződés színleltség [korábbi Ptk. 207. § (6) bekezdés] miatti érvénytelensége állapítható meg (BH 2017.149.).
- [24] A semmisség joghatását tekintve egyetértett a védő jogi álláspontjával, miszerint érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani [korábbi Ptk. 237. § (1) bekezdése].
- [25] Ebből adódóan valóban úgy kell tekinteni, mintha az 1. számú Kft. ügyvezetője, illetve a Kkt. üzletvezetésre jogosult tagja 2012. augusztus 9-ét követően - a cégbejegyzés ellenére is - II. rendű terhelt volt. Ez a tény azonban nem változtat azon, hogy a gazdasági társaság vagyona számára idegen volt, ami elsődlegesen a gazdálkodó szervezet gazdasági érdekeinek biztosítására szolgált. Mivel a gazdasági társaság tulajdonosának vagyona és a társaság vagyona elkülönül, a gazdasági társaság vagyona a vagyon kezelője számára a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül idegen vagyon. Ezért a gazdasági társaság vagyonkezelője a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül e tisztségében idegen vagyon kezelésével megbízott személy (BH 1997.61., BH 1999.441., 1/2019. Büntető jogegységi határozat).
- [26] A Btk. 372. § (1) bekezdése szerint sikkasztást követ el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. A lopással ellentétben, amely a birtoklason keresztül sérti a tulajdonjogot, a sikkasztás esetében a tettes jogszerűen van a dolog birtokában, és a tulajdonosi részjogosítványok közül elsősorban a rendelkezési jogot gyakorolja jogszerűtlenül.
- [27] A sikkasztás elkövetési tárgyának differentia specificáját éppen a rábízás adja, amelynek révén az elkövető a birtoklás jogát a tulajdonostól átengedve jogszerűen gyakorolja. Valamely dolognak más vagyoni köréből az elkövető vagyoni körébe való vonása, tehát az eredeti tulajdonviszony gyakorlásának végleges megakadályozása a sikkasztás jogtalan eltulajdonítással történő elkövetési magatartása.
- [28] Arra tehát helytállóan következtetett a bíróság, hogy a társaság tulajdonát képező pótkocsi, illetve készpénz a II. rendű számára idegen dolog volt, figyelmen kívül hagyta azonban, hogy ezen ingóságok a terhelte rábízottnak tekintendők.
- [29] Ehhez képest a II. rendű terhére rótt vagyon elleni bűncselekmények helyesen a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b) pontjára, illetve bc) alpontjára figyelemmel a (3) bekezdés b) pont pontja szerinti sikkasztás büntettének (II. tényállási pont), illetve a Btk. 372. § (1)

bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b) pontjára, illetve bc) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerinti (VI. tényállási pont) sikkasztás büntetnének minősülnek.

- [30] A minősítésváltozás folytán azonban a kiszabható büntetés keretei nem változtak, így az indítvány alaptalanul sérelmezi a büntetéskiszabást.
- [31] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati ok esetében a büntetéskiszabás önmagában felülvizsgálat tárgyát nem képezheti (BH 2005.337.). Ebből következően a büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés (illetve annak neme, mértéke) a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. A jelen ügyben ez nem áll fenn, mivel a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és vagyonekobzás, valamint a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mértéke törvényes.
- [32] Következésképpen a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [33] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében, figyelemmel a Be. 617. §-ára a Be. 614. § (2) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [34] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. október 3.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző